

Briselē, 2026. gada 4. maijā
(OR. en)

8823/26

ENER 212
FISC 157
ECOFIN 560
COMPET 515
ENV 442
IND 300

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2026. gada 30. aprīlis

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: C(2026) 2851 final

Temats: KOMISIJAS IETEIKUMS
(30.4.2026)
par piegādātāju riska pārvaldību

Pielikumā ir pievienots dokuments C(2026) 2851 final.

Pielikumā: C(2026) 2851 final

Briselē, 30.4.2026.
C(2026) 2851 final

KOMISIJAS IETEIKUMS

(30.4.2026)

par piegādātāju riska pārvaldību

{SWD(2026) 126 final}

KOMISIJAS IETEIKUMS

(30.4.2026)

par piegādātāju riska pārvaldību

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Enerģijas cenu krīzes laikā 2021.–2022. gadā ievērojama nestabilitāte elektroenerģijas nozarē noveda pie piegādātāju bankrota, kas būtiski skāra patērētājus. Ja piegādātāji nespēj pienācīgi ierobežot savu elektroenerģijas portfeļu risku, vairumcenu svārstības var tos pakļaut finansiālām grūtībām, kas var izraisīt bankrotu un risku un izmaksu pārnēsī uz patērētājiem un citiem tirgus dalībniekiem. Lai patērētājus pasargātu no šādām sekām, ir būtiski, lai piegādātājiem, kas piedāvā fiksētas cenas līgumus, būtu pienācīgas riska ierobežošanas stratēģijas, kas būtu samērīgas ar to piekļuvi ražošanai, kapitalizāciju, pakļautību vairumtirgus svārstībām, lielumu un stāvokli tirgū.
- (2) Jēdziens “riska ierobežošana” attiecas uz iepirkuma stratēģiju vai finansiālo stratēģiju, kas izstrādāta tā, lai mazinātu nelabvēlīgu enerģijas tirgu cenu svārstību radīto risku. Ar sekmīgu riska ierobežošanu piegādātāji var stabilizēt iepirkuma izmaksas, pasargāt sevi no vairumtirgus svārstībām un patērētājiem piedāvāt stabilas un paredzamas mazumcenas. Piegādātājiem ar būtiskiem fiksētas cenas līgumu portfeļiem ir būtiski nodrošināties pret cenu izmaiņām visā līguma darbības laikā, vienlaikus ņemot vērā patēriņa modeļu dinamiku.
- (3) Lai gan riska ierobežošana var palielināt izmaksas, tās ar uzviju atsver sagādātā drošība, jo bankroti nozarē var palielināt izmaksas patērētājiem, apdraudot patērētāju avansa maksājumus un potenciāli novedot pie dārgākām alternatīvām. Tāpēc piegādātājiem būtu jāpierāda, ka to stratēģijas atbilst to uzņēmējdarbības modeļiem un nerada nepamatotus riskus patērētājiem, it sevišķi neadekvātas riska ierobežošanas prakses dēļ. Paredzams, ka konkurence tirgū stimulēs izmaksu optimizāciju, samazinot izmaksas patērētājiem. Tāpēc, lai mazinātu iespējamo piegādātāju izmaksu pieaugumu, ir svarīgi mazumtirdzniecības piegādātāju vidū uzturēt spēcīgu konkurenci.
- (4) Lai gan pamatpienākums ieviest riska ierobežošanas stratēģiju un pierādīt tās piemērotību ir piegādātājam, valstu regulatīvajām iestādēm ir kompetence un pienākums panākt, ka piegādātāji šo pienākumu izpilda, kā paredz 18.a pants Direktīvā (ES) 2019/944¹, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2024/1711².

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1711 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko groza Direktīvas (ES) 2018/2001 un (ES) 2019/944 attiecībā uz Savienības elektroenerģijas tirgus modeļa uzlabošanu (OV L, 2024/1711, 26.6.2024., <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

- (5) Iedarbīgs enerģijas piegādātāju noturības un likviditātes pārvaldības uzlabošanas pasākums ir spriedzes testi, kas šajā kontekstā ir simulācija, kurā izvērtē iepriekš noteiktu riska faktoru ietekmi. Spriedzes testi var palīdzēt novērtēt piegādātāja finansiālo noturību. Noteikt šādu spriedzes testu ieviešanu un struktūru ir valsts regulatīvo iestāžu ziņā.
- (6) Finansiālie riski, ar kuriem saskaras enerģijas piegādātāji, var būt cieši saistīti ar sarežģīto dinamiku starp fiziskajiem un finanšu tirgiem, it sevišķi atvasināto instrumentu tirgiem. Pastiprināta sadarbība starp energoregulatoriem, prudenciālajiem uzraudzītājiem un finanšu tirgu iestādēm var palīdzēt apzināt starpnozaru līmeņa neaizsargātību, it sevišķi attiecībā uz drošības rezerves noteikšanas prasībām, nodrošinājuma prasībām un likviditātes prasībām atvasināto enerģētikas instrumentu tirdzniecībā.
- (7) Ar grūtībām iesaistīties riska ierobežošanas produktu izmantošanā centralizētos tirgos joprojām saskaras energokopienas. Šī situācija palielina to pakļautību tirgus svārstībām, un to papildina valsts līmeņa diskusijas par riska ierobežošanas prasību noteikšanu piegādātājiem, kas varētu saasināt tirgus riskus tiem piegādātājiem, kas ir kopienas, neatzīstot to situācijas specifiku.
- (8) Lai gan dalībvalstīm Direktīvas (ES) 2019/944 18.a panta īstenošanā ir zināma rīcības brīvība, šajā ieteikumā būtu jāsniedz norādījumi, kā panākt piegādātāju riska pārvaldības izpildi, lai aizsargātu patērētājus no piegādātāju riskiem un enerģijas cenu satricinājumiem,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

Dalībvalstīm tiek ieteikts veikt tālāk izklāstītos pasākumus.

Transponēšana

1. Transponējot Direktīvas (ES) 2019/944 18.a panta 1. punktu, dalībvalstīm izpildes panākšanai būtu jāieceļ neatkarīga valsts regulatīvā iestāde. **Dalībvalstīm tiek ieteikts izpildes panākšanu uzticēt regulatoram vai citai līdzīgai neatkarīgai iestādei ar spēcīgām patērētāju aizsardzības pilnvarām**, kas dod tiesības panākt, ka piegādātāji izpilda prudenciālus pasākumus, nodrošinot reālu uzraudzību un patērētāju interešu aizsardzību.
2. **Ieceltajai iestādei deleģēt detalizētu īstenošanu un izpildes panākšanu attiecībā uz piegādātāju pienākumu** ieviest un īstenot piemērotas riska ierobežošanas stratēģijas, kā arī pienākumu veikt visus saprātīgos pasākumus, lai ierobežotu piegādes traucējumu risku. Šajā nolūkā dalībvalstis var noteikt vispārīgus kritērijus ar noteikumu, ka tiek ievērota valsts regulatīvo iestāžu neatkarība, kā nosaka Direktīva (ES) 2019/944.
3. **Ņemt vērā, ka piemērotas riska ierobežošanas stratēģijas principā var nodrošināt ar vispārīgiem pārraudzības noteikumiem bez vajadzības pēc detalizēta pārskata par katra piegādātāja pozīcijām vai stratēģijām. Sīkākai šādu riska ierobežošanas stratēģiju novērtēšanai ir ieteicami tādi instrumenti kā spriedzes testi un piegādātājiem noteiktas ziņošanas prasības.** Dalībvalstīm būtu piegādātājiem jānosaka vispārīgi noteikumi, kas nodrošina pārraudzību, neapdraudot to komerciālo brīvību.

4. **Valstu regulatīvajām iestādēm dot iespēju noteikt piemērotu izpildes panākšanas satvaru** (arī regulārus ziņošanas ciklus un spriedzes testus), kas būtu samērīgs ar tirgus lielumu, piegādātāja veidu un pakļautību riskam.
5. **Piegādātājiem noteikt pienākumu ieviest piemērotas riska ierobežošanas stratēģijas** un veikt visus saprātīgos pasākumus, kas vajadzīgi, lai līdz minimumam samazinātu bankrota risku un ierobežotu blakusietekmi uz finanšu sistēmu. Tie var ietvert prudenciālus licencēšanas kritēriju, maksātspējas sliekšņu vai likviditātes pasākumu ieviešanu, tā valsts regulatīvajām iestādēm dodot iespēju novērtēt piegādātāju izmantotās iepirkšanas un riska pārvaldības stratēģijas.
6. **Mudināt piegādātājus izmantot dažādos pieejamos riska ierobežošanas instrumentus**, tostarp regulētā tirgū netirgotus nākotnes līgumus, regulētā tirgū tirgotus nākotnes līgumus un elektroenerģijas pirkuma līgumus (EPL).
7. **Atvieglot līdzdalību energokopienām un mazākiem tirgus dalībniekiem, vienkāršojot piekļuvi riska ierobežošanas produktiem**, popularizējot agregēšanas mehānismus, savstarpēju tirdzniecību un kooperatīvus EPL saskaņā ar Savienības konkurences noteikumiem un Komisijas Ieteikumu C (2026)2850 par atbalstu energokopienai attīstībai un par pašpatēriņa potenciāla maksimālu izmantošanu³.

Izpildes panākšanas pamatprincipi

8. **Nodrošināt**, ka piegādātāju izstrādātajās un īstenotajās riska ierobežošanas stratēģijās tiek ņemta vērā **piegādātāju piekļuve savām ražošanas jaudām un to kapitalizācija, kā arī to pakļautība vairumtirgus cenu svārstībām, piegādātāja lielums, tirgus struktūra un likviditātes pieejamība**.
9. **Atzīt**, ka riska ierobežošanas stratēģiju piemērotība ir atkarīga no **piegādātāja veida un valsts situācijas**. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka piegādātāji pierāda savas pieejas piemērotību savam uzņēmējdarbības modelim un ka valsts regulatīvās iestādes izpildes panākšanā izmanto elastību.
10. **Mudināt valsts regulatīvās iestādes veicināt iedarbīgu riska pārvaldības stratēģiju pieņemšanu piegādātāju vidū, lai mazinātu cenu svārstīguma ietekmi uz piegādātāju un sistēmu kopumā, vienlaikus atzīstot, ka ne vienmēr var būt nepieciešama pilnīga riska ierobežošana**. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka valsts regulatīvās iestādes pieļauj daļēju riska ierobežošanu, ja piegādātāji var pierādīt pielīdzināmu noturību, pateicoties ražošanas aktīviem, likviditātes rezervēm vai citiem aizsardzības pasākumiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka lielākiem piegādātājiem ar lieliem fiksētas cenas portfeļiem būtu jāuztur samērīgs riska ierobežošanas segums, lai līdz minimumam samazinātu sistēmiskos riskus.
11. **Nodrošināt valsts regulatīvajām iestādēm kompetenci, kas vajadzīga, lai precizētu riska ierobežošanas pienākumus un uzraudzītu un panāktu to izpildi, vienlaikus saglabājot piegādātāju elastību tādu riska pārvaldības pieeju izstrādē, kas sekmīgi samazina atkarību no tirgus svārstībām**.
12. **Mudināt valsts regulatīvās iestādes un piegādātājus, ja iespējams, īstenot regulārus vai *ad hoc* spriedzes testus**, kuros simulē nelabvēlīgus tirgus apstākļus, lai novērtētu piegādātāju likviditāti, maksātspēju un pakļautību riskam. Šādu

³ KOMISIJAS IETEIKUMS par atbalstu energokopienai attīstībai un par pašpatēriņa potenciāla maksimālu izmantošanu (C(2026)2850).

simulāciju ilgums un tvērums būtu jānosaka valsts līmenī, piemēram, sešu vai divpadsmit mēnešu griezumā.

13. **Dalībvalstīm būtu jāizveido sistēmas samērīgu preventīvu darbību veikšanai ar mērķi sagatavoties sakārtotai aizīšanai no tīrgus saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944⁴ 27.a pantā paredzēto noteikumu par pēdējo garantēto piegādātāju. Piegādātāju grūtību vai saistību neizpildes gadījumā dalībvalstīm būtu jānodrošina skaidrs un caurredzams process, kurā iesaistītas kompetentās iestādes un (pēdējie garantētie) piegādātāji. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka patērētāji tiek nekavējoties un skaidrā valodā informēti par piegādes nepārtrauktību, pēdējā garantētā piegādātāja shēmas aktivizēšanu un jebkādam līguma noteikumu izmaiņām.**

Rezultatīvas un vienkāršas ziņošanas nodrošināšana

14. **Mudināt valsts regulatīvās iestādes piegādātājiem noteikt samērīgus un lietotājdraudzīgus ziņošanas pienākumus**, ja iespējams, balstoties uz esošiem licencēšanas satvariem. Lai nodrošinātu efektivitāti un caurredzamību, būtu jāizmanto digitāli ziņošanas rīki. Dalībvalstīm turklāt būtu valsts regulatīvās iestādes jāmudina jebkādu ziņošanu saskaņot ar datu sniegšanas pienākumiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1227/2011⁵, jo īpaši minētās regulas 8. pantā.
15. **Nodrošināt, ka valsts regulatīvās iestādes pieņem valstu tīrgiem pielāgotas izskatīšanas stratēģijas**, izmantojot visaptverošus novērtējumus, partijveida izskatīšanu vai uz risku balstītu uzraudzību, ņemot vērā piegādātāja lielumu, portfeļa sarežģītību un piekļuvi ražošanai vai likviditātei. Dalībvalstīm turklāt būtu jāmudina valsts regulatīvās iestādes izveidot ziņošanas ciklus, lai uzlabotu paredzamību nozarē, ņemot vērā to, kādi intervāli vislabāk atbilst regulatīvajām vajadzībām un nozares darbībām.
16. **Nodrošināt, ka valsts regulatīvās iestādes savās izpildes panākšanas stratēģijās pret visiem piegādātājiem izturas taisnīgi un vienlīdzīgi**. Izskatīšanas stratēģijas, it sevišķi riska izvērtēšanā balstītas pieejas, būtu jābalsta uz skaidriem, iepriekš noteiktiem kritērijiem, lai nodrošinātu caurredzamību, paredzamību un konsekveni, un tām būtu jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi, vienlaikus piemērojot prasības proporcionāli piegādātāja lielumam un riska profilam.

⁴ 27.a pants Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tīrgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1227/2011 (2011. gada 25. oktobris) par enerģijas vairumtīrgus integritāti un pārredzamību (OV L 326, 8.12.2011., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>).

17. **Mudināt valstu regulatīvās iestādes**, reaģējot uz norisēm tirgū, **ziņošanas un pārraudzības satvarus bieži izskatīt un atjaunināt**. Dalībvalstīm būtu jāveicina sadarbība ar valstu centrālajām bankām, finanšu regulatoriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai uzlabotu saskanību un nodrošinātu, ka prudenciālā uzraudzība joprojām ir stabila un uz to var paļauties. ES regulatoriem tiek ieteikts apmainīties ar labas prakses piemēriem.

Briselē, 30.4.2026

Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Dan Jørgensen

